

Példaértékű épületek a Balatonnál tájba illesztés-szemléletformálás

OC-MUV/3-2021/977445

A Nők a Balatonért Egyesület a Balatoni Szövetséggel közösen 2021-ben már negyedik alkalommal hirdette meg az „Év Balatoni Háza” építészeti díjpályázatot. A pályázat a Miniszterelnökség támogatásával zajlott, célja a minőségi építészet népszerűsítése, megismertetése jó példákon keresztül építésszel és laikusokkal egyaránt. A pályázat három kategóriában hirdet nyertest: lakóépület, középület és gazdasági épület, de ezen kívül különdíjak is gazdára találnak. A BKÜ területén épült, 2013. január 01. után használatba vett épületekkel nevezhetnek az építész tervezők. A Balatoni Szövetség -a Veszprém-Balaton Európa Kulturális Fővárosa 2023. program támogatásával- hat rendezvényből álló rendezvénysorozatot indított 2022. július 21. kezdettel.

A sorozat keretében szervezett találkozókön voltak megtekinthetők az Év Balatoni Háza (ÉBH) 2021 építészeti pályázat díjazott épületei: kapcsolódó építészeti előadás mellett az épület tervezője ismertette a tervezési folyamatot, a közös gondolkozást az építetővel és a kivitelezővel, majd a helyszínen tervezői épületlátogatásra-épületbemutatásra is sor került.

A rendezvényeken megtekinthető volt az ÉBH 2021 díjazott épületeit bemutató mini kiállítás.

Az építésszel, a téma iránt érdeklődő helyieket, az itt pihenő nyaralókat és mindenkit vártak a programra, aki szeretett volna megismerkedni azokkal az épületekkel, illetve tervezőikkel, aki jó példát mutatnak a kortárs balatoni építészeiről.

**Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa**

Példaértékű épületek a Balatonnál tájba illesztés-szemléletformálás

A rendezvénysorozat helyszínei és időpontjai:

1. Csopak, 2022. július 21.

Az Év Balatoni Lakóháza 2021.

Lakóház és Kávézó Csopak, Kossuth Lajos u. 101.

Tervező: Ujj Mészáros Krisztina

A rendezvényen szakmai előadást tartott Deák Krisztina, aki a bíráló Bizottság elnökének képviseletében segített a zsűri munkáját, az *Élhető hagyomány* címmel, valamint az épület tervezője ismertette a tervezési folyamatot és az elkészült épületet.

Az épületről az alábbi laudáció hangzott el a 2022. március 17-i díjkiosztón:

„A vastag kőfalakból emelt hagyományos, nyeregvetős lakóházat gondos felmérés és némi bontás után bővítette a tervező a belsőkert irányába. Az utca felé eső régi falak között helyezte el a lakó funkciókat egy vizes blokkal kiegészítve, melyek a ház kontúrján belül kialakított karakteres régi tornácon keresztül közelíthetők meg. Itt a helyiségek atmoszféráját meghatározzák a régi boltíves mennyezetek.

A hátsókert irányába történő hozzáépítés egy kávézót foglal magába a hozzátartozó konyhával, továbbá egy tetőtérbe vezető lépcsővel, mivel ezen a szakaszon a tetőtér is beépítésre került. A bővítés részben az eredeti épület lineáris folytatása, részben pedig egy merőlegesen komponált épületszárny, amely izgalmas ellenpontja a meglévő épületnek. De mitől is érdekes ez a T alakot formázó bővítés? Egyrészt, a vendégtér itt dupla légterű, a tető alatti terület is a belső tér része és az eddig látott hagyománytisztelő szerkesztésmódot, itt könnyedebb kortárs szemlélet váltja fel. A különbség a homlokzaton is szembeötlő, hiszen a főtömegre jellemző meszelt vakolt felületet itt rusztikus terméskő burkolat váltja fel, artisztikusan keretezett ablakokkal.

A kertben az időtlenséget sugalló terméskő falak mellett könnyed gesztussal libbennek el a fa pergolák. Kánikulában ezek biztosítanak majd hűs árnyékot az ideérkező vendégeknek, de nyári estéken is remek balatoni atmoszférát teremtenek. A kert ugyanolyan

Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Példaértékű épületek a Balatonnál tájba illesztés-szemléletformálás

visszafogott és kulturált, mint a felújított ház. A hátsó zónában helyezkedik el a parkoló, a kert többi részében pedig a fáké és a bokroké főszerep.

A portáról kijőve jól esett látni, hogy a ház az utcaképbe is harmonikusan illeszkedik, egyszerre sugallja a hagyományok tiszteletének fontosságát és a rendezettséget. Halkszavú példakép a Balatonfelvidéken, remélem rajtam kívül is sokan tanulnak belőle.”

Földes László Ybl díjas építész

2. Pécsely, 2022. szeptember 02.

Az Év Balatoni Gazdasági Épülete 2021.

BALOGH PINCÉSZET / BORÁSZAT Pécsely

Tervező: Cserháti-Czene Andrea

Cserháti-Czene Andrea tervező mesélt a tervezési folyamatról, az épületről és az együttműködésről az építetőkkel. Időszerű kérdést érintett Dr. Laposa József

szakmai előadása: *Megállítható-e a szőlőterületek beépítése?* Dr. Laposa József

nevéhez, szakmai munkásságához köthető többek közt a 2000-ben elfogadott

Balaton-törvény, így az egyik legavatottabb szakember véleményét ismerhettük meg.

Az épületről az alábbi laudáció hangzott el a 2022. március 17-i díjkiosztón:

„Az „Év Balatoni Háza” pályázat gazdasági épület kategóriában nevezett borászati üzem a környezettudatos építés kiváló példája.

A tervező és az építető baráti kapcsolata az egész létesítmény minden részletén megmutatkozik. A közös gondolkodás eredménye a pécselyi modern gazdaság.

Nem volt egyszerű feladat egy nagy hagyományokkal és sajátos arculattal rendelkező település területére megálmodni egy, a lakó funkcióktól jelentősen eltérő rendeltetésű épületegyüttest. A bel-, és külterület határán lévő telekre kellett olyan házat tervezni, amely szerényen illeszkedik az utcáshoz, mögötte pedig az üzemi épületek sem nyomják agyon környezetüket. Egyik legnagyobb erénye a nyertes pályaműnek a kiváló telepítés, a sikeres beépítés.

Az építési telek hátsó harmadában került megépítésre a feldolgozó üzem, amely egyszerű és nagyvonalú, az abban alkalmazott technológia a legmodernebb és minden szempontból

Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Példaértékű épületek a Balatonnál tájba illesztés-szemléletformálás

nagyon gazdaságos. Erre a szárnyra merőlegesen épült a palackozó, valamint a palackos bor tároló raktár, hasonló architektúrával.

Az üzemi rész és az utca között valósult meg az utcaképbe nagyszerűen illeszkedő kereskedelmi épületrész, amelyet üvegtető köt össze a gazdasági egységgel. Alatta lépcső vezet ez utóbbi galériájára, ahol iroda és szociális helyiségek találhatók. A földszinten lehetőség van borkóstolásra, kisebb rendezvények megtartására. Itt folyik a kiskereskedelmi értékesítés is. Ez a kétszintes belső tér a létesítmény ékköve. Arányos, szépen kitalált tér. Az anyaghasználat nagyszerű, minden minőségi kivitelben készült. E helyiséget üvegfal választja el az előtte található nyitott terasztól, amely így szinte teljesen egybenyitható a belsővel, tavasztól ősziig tekintélyes méretével nagyobb társaságot is fogadni lehet itt. Bár a tömeg és az arányok kitűnőek, az épületrész külső felületén és a teraszon alkalmazott anyagok és színek némileg megkérdőjelezhetőek. Lehet, hogy a mai divatnak való megfelelés helyett kicsit hagyományosabb eszközökkel még nagyszerűbb eredmény születhetett volna.

A környezet védelme elsődleges szempont volt a tervező-építető kollektívának. A kor minden természetes és technikai eszközét bevették, hogy minél kisebb terhelés érje a környezetet. A helyi energiatermelésen, az alacsony energia fogyasztáson túl még az esővíz gyűjtéséről és újbóli felhasználásáról is gondoskodtak.

Összegzésként megállapítható, hogy méltán érdemelte ki a díjat e pályamű. Kiváló példa arra, hogy a Balaton régióban az épített és természetes környezettel tökéletes összhangban lévő termelőüzem is létesíthető.”

Molnár Árpád építész

3. Balatonfenyves, 2022. szeptember 15.

Az Év Balatoni Középülete 2021.

Gyermektábor, Balatonfenyves, Balaton utca 4.

Tervező: Dénes György

A tervező bemutatta az épületet, a koncepciót és a tervezés folyamatát, valamint a megszületett eredményt.

Aktuális kérdéseket érintett Molnár Árpádnak, a bíráló bizottság tagjának előadása:

BALATONI HÁZ - Áldás, vagy átok? (Avagy egy balatoni kistelepülés főépítészének

gondolatai az épített környezet alakításáról egy kiemeltnek titulált régióban.

veszprem-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Példaértékű épületek a Balatonnál tájba illesztés-szemléletformálás

Az épületről az alábbi laudáció hangzott el a 2022. március 17-i díjkiosztón:

„Balatonfenyves egyik nagy erénye, hogy sikerült máig megőriznie minden más Balaton-parti településtől megkülönböztető arculatát: Nem zsúfolt üdülőváros, árnyas lombok között zömében földszintes, kisebb alapterületű nyaralók bújnak meg. Ebben a környezetben áll, immár megújulva a fővárosi II. Kerületi Önkormányzat gyermektáborra.

A felújítás kezdetben, a balatoni üdülőkre oly jellemző – leromlott állagú faházak cseréjén kívül érdemi változtatást nem ígért, azonban a tervezők és megbízói közötti bizalom kimotozta a fejlesztést a megszokott útról és a könnyűszerkezetes építmények helyett végül téglaházak valósultak meg.

Az építészeti alap gondolatot egy központi, szélvédett udvar köré szerveződő láncszerű épületsor képez, melyek közlekedő szerepet is betöltő átmeneti térrel kapcsolódnak egymáshoz, így a tornácok láncolatán át száraz lábbal és akadálymentesen elérhető a főépület összes közösségi funkciója.

A „bódeépítészeti” és a szigorú urbánus, üdülőformát, mint két lehetséges végletet elkerülve a tömegek jó érzékű, helyhez illő tagoltsága valósult meg. Változatos rajzolatú tornácok, tetők játéka dominál, az állandóságot szépen öregedő, de szükség esetén alacsony költségekkel felújítható anyaghasználat biztosítja.

A kert és épületek jól működő, szerves egységet alkotnak. A parti nádashoz kis sétány vezet, kiépített tűzrakóhelyekkel, a nélkülözhetetlen pingpongasztalok az épületek utcafronti takarásában sorakoznak, a gyorsan árnyékot adó fafajok mellett a kiemelt ágyásokba nyáron virágzó, színes évelőket ültettek.

A gyermektábor tervezője a déli part jó ismerője: a környéken töltötte gyermekkorának nyarait, tervezett a környékre már saját nyaralót, fonyódi háza 2018-ban üdülőépület kategóriában elnyerte az Év Balatoni Háza díját.”

Deák Krisztina építész

4. Hévíz, 2022. szeptember 29.

Zala Megyei Építész Kamara különdíja 2021.

Carbona társasház Hévíz, Attila u. 1.

Tervező: Bánfalvi Koppány

**Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa**

Példaértékű épületek a Balatonnál tájba illesztés-szemléletformálás

Az anyaghasználatban a természetes anyagok és a minőségi, egyszerű nagytáblás kő és kompozit lemez elemek dominálnak. Az elnyújtott épülettömeg, a visszahúzott homlokzatok és az árkádsorok mind-mind a gondos, tudatos tervezés dominanciájára utalnak. Már szinte említeni sem kell, hogy az épület klímakomfortját megújuló energiákkal biztosítják. A belső enteriőr kialakítása kortárs, letisztult, funkcionális.

A sarokbástyán és az árnyékoló lemezeken megjelenő buborék motívumok egyfajta játékosságot kölcsönöznek az egyébként sem egyhangú homlokzatnak, amelynek igazi különlegességét az éjszakai megvilágításában fedezhetjük fel. Az elkészült épület minőségi módon emeli Hévíz utcaképet, ezért méltán érdemelte ki a Zala Megyei Építész Kamara különdíját. „

Lengl Zoltán

5. Balatonfüred, 2022. október 13.

A Balatoni Szövetség különdíja 2021.

**Lóczy-barlang Látogató Központ Balatonfüred, Öreghegyi utca
Tervező: Mezei László**

Az építész tervező mesélt az előzményekről, a tervezésről, illetve a környezet és az épület kapcsolatáról. Puskás Zoltán, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park igazgatója tartott szakmai előadást. Az előadás aktualitását nem csak a különdíj adja, hanem az is, hogy 2020-ban a középület kategória nyertese lett a szintén Balaton-felvidéki Nemzeti Park beruházásában megvalósuló *Kis-Balaton Látogatóközpont (Keszthely-Fenekpuszta)*.

Az épületről az alábbi laudáció hangzott el a 2022. március 17-i díjkiosztón:

„Balatonfüreden a Tamás-hegy nyugati oldalában kőfejtő működött a 19. században, a középső-triász korból származó ferde mészkő rétegek keményebb sávjából fejtett kő kiváló építőanyagként bizonyult. A kőfejtés közben 1882-ben barlangra bukkantak, amelyet a feltárást végző Lóczy Lajos geológusról neveztek el. A barlang a látogatók számára 1934-től nyílt meg. A barlang kiépített bejárata a kőfejtő fölött volt található, a barlangba lépcsőkön, murvás gyalogos felületeken keresztül juthattak be a látogatók.

**Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa**

Példaértékű épületek a Balatonnál tájba illesztés-szemléletformálás

A barlanglátogatások lebonyolítására korábban a bejárat előtti pihenő felületen fából készített rönkházat építettek, mely már nem tudta ellátni a felmerülő igényeket: a barlang iránti érdeklődés az utolsó évtizedben megemelkedett, éves látogatói szám 15-16 000 fő lett.

Az épület

Az új fogadóépület egyben a barlang előtere lett.

Shopot, kiállítóteret és kiszolgáló helyiségcsoportot foglal magába. Tömegét a nyeregvetős shop-kiállítóteret és a terephez simuló "zöldtetős" épületrész jellemzi.

Az épület "burka" egy strukturált beton felületű vasbeton héjszerkezet, amely közvetlenül érintkezik a környező talajjal és vegetációval. A betonfelület lécezett fazsaluval került kialakításra öntömörödő, nagy szilárdságú, vízzáró tulajdonságú vasbetonból.

A felület a környezeti hatások következtében várhatóan "patinásodik", a rákerülő por és humusz a növények megjelenését is tűri majd.

A fal és félnyeregvető kéregként védi a belső szerkezeteket.

Az építettő Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságához méltó megoldás a barlang előtere is, hideg tér szabad szellőzéssel, ahol a földemnyílások lehetővé teszik a denevérek szabad ki- és berepülését.

Ezzel a beruházással a Balaton turisztikai térsége egy újabb attraktív hellyel gyarapodott. Az innovatív építészeti megoldásokat felsorakoztató különleges épület, a Balatonfüreden található Lóczy-barlang Látogató Központ a Balatoni Szövetség

Fabacsovics Zoltán Veszprém megye főépítésze

6. Balatonboglár, 2022. október 20.

A Magyar Építész Kamara különdíja 2021.

Kultúrház felújítása és bővítése – Balatonboglár, Árpád u. 15.-17.

Tervezők: Pór Péter, okl. építésmérnök és Tápler-Kapinya Tünde, belsőépítész tervező

A tervezők ismertették az előzményeket, a tervezés folyamatát és eredményét.

L. Miha Emőke, a bíráló bizottság tagja szakmai előadásában Kotsis Iván munkásságának balatoni vonatkozásaira tért ki.

Az épületről az alábbi laudáció hangzott el a 2022. március 17-i díjkiosztón:

**Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa**

Példaértékű épületek a Balatonnál tájba illesztés-szemléletformálás

„Az 1939-ben tervezett épület - melyet eleinte lengyel menekültek használtak gimnáziumként, majd a II. világháború utáni időktől működik kultúrházként - dr. Kotsis Iván boglári tevékenységének - a templom és a plébánia mellett - fontos állomása. A kotsisi hagyomány: a keresetlen szavak, az ízléses és rendkívül arányos, olaszos könnyedségű építészeti, melyhez az egész életművön végig vonuló visszafogottság, költségérzékeny mérnöki pontosság párosul, sajátja ennek a műnek is.

Ebbe a kiérlelt építészeti univerzumba beavatkozni óriási felelősség: értő tisztelet, de bátorság is kell, csak hivatás iránti elkötelezettséggel és tehetséggel szabad.

A tervezők, Pór Péter, építész és Tápler-Kapinya Tünde belsőépítész megmutatta, hogy mindkettővel rendelkezik: érti és érzi Kotsis világát, és hozzá tud tenni anélkül, hogy felforgatná azt. Becsülettel megoldja a meglévő épület használhatóságát szolgáló építészeti részleteket, anélkül, hogy külső megjelenésében az eredeti épülettel versengő „saját névjegy” lerakásába kezdjen. Az épület mellett alázattal, de biztos kézzel megépíti a kotsisi építészeti redukált formanyelvén a szabadtéri színpadot, melynek lefedése a mai kor szellemében és formanyelvén fogan.

Belépve az épületbe a „tanítvány” fiatalos lendületével azonban már-már meghaladja a mestert: egy új világot beszél el saját nyelven. Hogy ez az új belső világ mégsem feszíti szét az eredeti művet, egyetlen okkal magyarázható: az eredeti épülettel azonos építészeti minőségben készül. A játékos – mégis fegyelmezett – geometria, az anyagok szépsége, a színek bátorsága különös, varázslatos tereket eredményeznek, ami azt is bizonyítja, hogy Kotsis Iván szűkszavú, klasszikus terei az emberöltőkön át változó térben is be képesek befogadni új rendeltetéseket, új anyagokat, új formákat.

Múlt és jelen - új értéket teremtve - most már együtt szolgálja használóit.”

L. Miha Emőke építész

ÉV BALATONI HÁZA építészeti díjpályázat 2021 kiállítási anyaga és a díjazott épületeket bemutató rendezvények a Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa program támogatásával jöttek létre

**Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa**